

الگوی سوم زن و همسرگزینی و ازدواج

چکیده

انسان برای انتخاب همسر آزادی مطلق ندارد؛ لذا افراد نمیتوانند با هر فردی که بخواهند ازدواج کنند. در همه جوامع، قواعدی صریح و/یا ضمنی در مورد همسرگزینی وجود دارد. این قواعد و هنجارها، هم جنبه عرفی، قانونی و/یا شرعی دارند و الزامی هستند و تخلف از آنها، دارای مجازات است و هم جنبه توصیه‌ای و ترجیحی دارند که به رعایت آنها ترغیب میشوند و برای حفظ تعادل و ادامه زندگی و شادکامی بیشتر و تعالی خانواده ضروری هستند. برخی از این هنجارها جهانی هستند که در دوره‌های مختلف و در کشورهای مختلف، با تفاوت‌هایی دیده میشوند و برخی مختص جامعه یا فرهنگ خاصی هستند. با ظهور دین اسلام، برای همسرگزینی قواعدی مطرح شد، که برخی از آنها، تأیید و اصل ح اصول و قواعد باقیمانده از دوران گذشته در فرهنگ جامعه‌ی آن زمان بود پژوهش حاضر به روش توصیفی-تحلیلی وبامراجعه به منابع کتابخانه‌ای، و با هدف یامعرفی (الگوی سوم زن و همسرگزینی و ازدواج) انجام گرفته ودرپایان بدین نتیجه رسیده است که ارزش‌ها و اعتقادات مشترک، بلوغ فکری و عاطفی، صداقت و اعتماد، مهارت‌های ارتباطی موثر، استقلال و مسئولیت‌پذیری روحیه‌ی انعطاف‌پذیری و سازگاری، حس شوخ‌طبعی و روحیه‌ی شاد، تمایل به رشد و پیشرفت فردی و مشترک، تعهد و وفاداری.

واژگان کلیدی: ازدواج، الگوی سوم زن، همسرگزینی

مقدمه

موضوع ازدواج و زن یک مسئله مهم و تاریخیچه‌ای به درازای عمر بشر دارد و از همان ابتدا بحث ازدواج و مسئله همسر یابی دغدغه زنان جوامع مختلف بوده است و زنان همواره برای

برگزیدن یک همسر ایده آل دغدغه دارند و با چالش های گوناگون سرو کار دارند در ابتدا باید بدانیم که موضوع زن چرا برای ما به یک مساله تبدیل شده است. در یک کلام می توان گفت موضوع زن به دلیل مواجه شدن با عالم مدرن برای ما تبدیل به مساله شده است. زیرا مساله اصلی ما انسان و رابطه اش با خداست! مساله، ماموریت و هدفی است که انسان در زندگی خودش دارد و در این عالم دنیا برای خودش متصور هست حال زن باشد و یا مرد. هرکسی باید به ماموریت خودش در عالم خلقت برسد و سپس طبق این ماموریت است که هویت پیدا می کند و این هویت برای آن فرد تشخیص اجتماعی به همراه دارد. این هویت در واقع به فرد معنا می دهد. ضرورت پرداختن به مسئله زن از طرفی، از حیث نقش مهم زنان در تمدن سازی اسلامی نیز مطرح است [۲]؛ به همین دلیل مقام معظم رهبری در تصویری که در بیانیه گام دوم استفاده کرده اند، پرچم در دست یک زن قرار داده شده است [۲]. [معنای این تصویر آن است که ایشان چشم اندازی که در موضوع زن متصور هستند، انقلاب جهانی حضرت مهدی (موعود) عج (هست؛ بنابراین در بحث تمدن سازی و مقدمه سازی ظهور، زن ها نقش بسیار مهمی را ایفا می کنند. گزینش همسر از مهمترین مراحل زندگی هر فرد است؛ زیرا آثار و پیامدهای آن تا پایان عمر و حتی در جهان دیگر نیز خواهد بود. انسان برای انتخاب همسر آزادی مطلق ندارد؛ لذا افراد نمیتوانند با هر فردی که بخواهند ازدواج کنند. در همه جوامع، قواعدی صریح و/یا ضمنی در مورد همسرگزینی وجود دارد. این قواعد و هنجارها، هم جنبه عرفی، قانونی و/یا شرعی دارند و الزامی هستند و تخلف از آنها، دارای مجازات است و هم جنبه توصیه های و ترجیحی دارند که به رعایت آنها ترغیب میشوند و برای حفظ تعادل و ادامه زندگی و شادکامی بیشتر و تعالی خانواده ضروری هستند. برخی از این هنجارها جهانی هستند که در دوره های مختلف و در کشورهای مختلف، با تفاوت هایی دیده میشوند و برخی مختص جامعه یا فرهنگ خاصی هستند. با ظهور دین اسلام، برای همسرگزینی قواعدی مطرح شد، که برخی از آنها، تأیید و اصل ح اصول و قواعد باقیمانده از دوران گذشته در فرهنگ جامع آن زمان بود نام نویسنده: خانی مهتاب /مهدیان حفیظه عنوان: بازنمایی مولفه های الگوی سوم زن مسلمان در رسانه ها الگوی سوم زن، یک نگاه مرقی و منبعث از درک و شناخت درست جایگاه زن می باشد و مسئله جدی امروز ما این است که آیا زنان ما توانایی تعریف زن بودن را دارند یا خیر؟ پس از جریان اغتشاشات پاییز ۱۴۰۱، زن و تعریف زن بودن در نگاه زنان ما دچار استحاله و دستکاری ها و انحرافات جدی شده است. زن به معنای آنچه که در الگوی سوم و زن مسلمان

ایرانی مورد تاکید مقام معظم رهبری (مدظله العالی) چه در بستر اجتماع، خانواده و یا حوزه فردی مورد اشاره قرار گرفته است، گلزاری محمود/کمن محمد رضا الگوی همسرگزینی درمشاوره پیش ازدواج گام به گام ازآشنایی تاانتخاب این مقاله در پی تبیین الگویی آزموده شده جهت همسرگزینی شایسته و ارائه گام به گام مراحل از آشنایی تا ازدواج است و در نهایت تدوین چارچوب دینی - علمی مشاوره همسرگزینی و پیش از ازدواج است. در حال حاضر وضعیت خانواده ها در ایران دوران بحرانی را پشت سر می گذار د. در کلان شهر تهران متوسط ۴۸٪ ازدواج ها طی ۴ سال اول ازدواج به طلاق می انجامند و این آمار در غالب شهرها رو به افزایش است. فاتحی حمید رضا جامعه شناسی قواد همسرگزینی درسیر معصومین علیهم السلام. روش در این پژوهش، تاریخی و از نوع اکتشافی، توصیفی و داده در آن کیفی است. مبنای تحلیل داده ها، تحلیل گفتمان است. گفتمان هم صورتی خاص از زبان و هم صورتی خاص از تعامل اجتماعی است؛ لذا در سه سطح، تحلیل اجتماعی، شناخت اجتماعی و ابعاد گفتمان، به توصیف موضوع می پردازد. گزینش همسر فرآیندی است که تابع قواعدی از ارزش ها و هنجارهای اجتماعی است. هدف این پژوهش شناخت همه جانبه همسرگزینی با توجه به بافت اجتماعی صدر اسلام، در سیره معصومین است. روش در این پژوهش، تاریخی و از نوع اکتشافی، توصیفی و داده در آن کیفی است. مبنای تحلیل داده ها، تحلیل گفتمان است. گفتمان هم صورتی خاص از زبان و هم صورتی خاص از تعامل اجتماعی است؛ لذا در سه سطح، تحلیل اجتماعی، شناخت اجتماعی و ابعاد گفتمان، به توصیف موضوع می پردازد.

مفهوم شناسی

معنای لغوی ازدواج

ازدواج، مصدر باب افتعال، و حروف اصلی آن، «ز - و - ج» است. از نظر لغت «زوج» به معنای جفت، (در مقابل فرد) عبارت از دو چیز همراه و قرین است؛ چه مماثل باشند، مانند دو چشم و دو گوش، و چه متضاد، مانند شب و روز. در مواردی، واژه زوج در معنای فرد، به شرط داشتن قرین، به کار رفته است. بر این اساس، به هریک از زن و شوهر، زوج و به هر دوی آنها زوجین اطلاق می کنند؛ چنان که در قرآن آمده است: «وَأَنَّهُ خَلَقَ الزَّوْجِينَ الذَّكَرَ وَالْأُنْثَى». به کار بردن دو واژه زوج و زوجه (مذکر و مؤنث)، برای زن صحیح است؛ ولی قرآن، در مورد زن، همه جا «زوج و ازواج»، به جای «زوجه و زوجات» به کار برده است.

راغب می‌گوید: از آیه ۴۹ سوره ذاریات، به‌دست می‌آید که همه چیز در جهان دارای زوج و قرین (ضد یا مثل یا جزء ترکیبی) هستند.

در کتاب‌های لغت، کم‌تر به واژه ازدواج توجه شده است؛ ولی با توجه به معنای زوج، کلمه ازدواج، مفهوم اقتران و اتحاد دو چیز را در برخواهد داشت. معنای اصطلاحی ازدواج

ازدواج، در عرف و شرع، پیمان زناشویی است و بر اساس آن، برای مرد و زن نسبت به یک‌دیگر، تعهداتی اخلاقی و حقوقی پدید می‌آید که سرپیچی (از بسیاری) از آن‌ها، عقوبت و کیفر را در پی خواهد داشت.

ازدواج در هر آیینی، با قوانین و مقررات ویژه‌ای صورت می‌گیرد و اسلام به آداب و رسوم دیگر اقوام احترام گذاشته است: لکل قوم نکاح.^۱

الگوی سوم زن

رهبر معظم انقلاب، الگوی سوم را الگوی رهایی بخش جامعه بشری می‌داند و می‌فرماید: «شیرزنان انقلاب و دفاع مقدس نشان دادند که الگوی سوم، «زن نه شرقی، نه غربی» است. زن مسلمان ایرانی، تاریخ جدیدی را پیش چشم زنان جهان، گشود و ثابت کرد که می‌توان زن بود، عفیف بود، محجبه و شریف بود، و در عین حال، در متن و مرکز بود. می‌توان سنگر خانواده را پاکیزه نگاه داشت و در عرصه‌ی سیاسی و اجتماعی نیز، سنگرسازی‌های جدید کرد و فتوحات بزرگ به ارمغان آورد. زنانی که اوج احساس و لطف و رحمت زنانه را با روح جهاد و شهادت و مقاومت درآمیختند و مردانه‌ترین میدان‌ها را با شجاعت و اخلاص و فداکاری خود فتح کردند.» پارسونز در نظریه کارکردگرایی ساختاری خودش توضیح می‌دهد که نقش‌های جنسیتی خانم‌ها بر اساس فطرتشان است.^۲

در این چارچوب می‌توان ملاک‌های زن الگوی سوم که قابلیت اجرایی شدن را دارد، شناخت و از آنجا که این سبک زندگی و رویه، باید از همان دوران کودکی و نوجوانی در درون دختران ایجاد شده باشد که در سنین جوانی به منصفه ظهور برسد و بتواند نقش آفرینی جهانی آنان را رقم بزند، می‌توان گفت الگوی سوم، در واقع الگوی سوم، الگوی دختران و زنان جهان است.^۳ واژه "زن" در لغت به معنای مونث انسان‌ها بعد از رشد است.^۴

^۱ اسدی سیدمصطفی، *ازدواج*، نشریه دائرة المعارف قرآن، شماره نشریه جلد ۲، تاریخ انتشار ۱۳۸۸/۱/۳۰

^۲ خانی، مهتاب، حفیظه مهدیان، *بازنمایی مولفه‌های الگوی سوم زن مسلمان در رسانه‌ها*، دوره ۸ شماره ۴ صفحات ۵۴ - ۶۷، نخبگان علوم و مهندسی، سال ۱۴۰۲ ه. ش.

^۳ سایت خبرگزاری بسیج، طنین یاس - زهرا باقری، کد خبر: ۹۲۶۹۹۳۷، تاریخ: ۰۵ شهریور ۱۳۹۹ - ۱۲:۱۷،

^۴ *فرهنگ فارسی عمید*، صفحه ۴۲۰، چاپ ۵، انتشارات امیرکبیر، ۱۳۸۷ ه. ش.

از نظر اصطلاحی: زن، یک انسان بالغ ماده است. عموماً دختری را که دوران بلوغ و نوجوانی خود را تمام کرده است و به سنی که در اکثر فرهنگ‌ها و جوامع، معمولاً ۱۸ سالگی می‌باشد برسد را زن گویند اما این تعریف می‌تواند در هر فرهنگ، جامعه، تمدن یا قانون، متفاوت باشد. واژه ی دختر برای انسان نابالغ ماده و فرزند ماده و گاهی در زبان عامیانه برای زنان جوان به کار برده می‌شود. در فارسی واژه‌های «بانو»، «خانم» و در قدیم، «خاتون» برای اشاره محترمانه به زن، کاربرد دارند. همچنین واژه زن، یک نام همگانی برای اشاره به انسان ماده است مانند «حقوق زنان». به‌طور معمول، یک زن، توانایی بارداری و زایش دارد. به زن دارای فرزند، مادر گویند.^۱

سفارش اسلام به ازدواج و تشکیل خانواده

در قرآن و سخنان معصومین علیهم السلام فراوان به ازدواج سفارش شده است. اسلام، ازدواج را به عنوان یک عبادت معرفی کرده و آثار دنیوی و اخروی فراوانی برای آن برشمرده است. در مقابل، از عزوبت و پرهیز از ازدواج نیز نکوهش زیادی شده و کناره گیری از ازدواج و تشکیل خانواده دلیل نقص در دیانت معرفی گردیده است.

از دیدگاه اسلام، ازدواج دلیل کمال دین و عزوبت و ترک ازدواج دلیل نقصان آن است. اسلام، ارزش عبادت شخص متزوج را هفتاد برابر عبادت شخص عصب (مجرد) برشمرده و می‌فرماید: شخص متزوج، با ازدواج خود، نصف ایمان و دین خویش را از خطرها و آفات حفظ نموده است.

قرآن در سوره روم آیه ۲۱ می‌فرماید: «و از نشانه‌های او این که همسرانی از جنس خودتان برای شما آفرید، تا در کنار آنان آرامش یابید، و در میانتان مودت و رحمت قرار داد، در این نشانه‌هایی است برای گروهی که تفکر می‌کنند».

قرآن در این آیه هدف ازدواج را سکون و آرامش بیان می‌کند و وجود همسران با این ویژگی‌ها، برای انسان‌ها که مایه آرامش زندگی آنها است، یکی از مواهب بزرگ الهی محسوب می‌شود. این آرامش از این جا ناشی می‌شود که این دو جنس مکمل یکدیگر و مایه شکوفایی و نشاط و پرورش یکدیگر می‌باشند، به طوری که هر یک بدون دیگری ناقص است و طبیعی است که میان یک موجود و مکمل وجود او، چنین جاذبه نیرومندی وجود داشته باشد. ص از دیدگاه اسلام، خانواده گرمی‌ترین نهادی است که خداوند بر آن صحنه گذاشته، پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) می‌فرماید: «در اسلام هیچ بنایی ساخته نشده است که در نزد خداوند مطلوب‌تر و گرمی‌تر از ازدواج باشد».

یکی از دستورات قرآن برای تأمین بهداشت روانی ازدواج است.

^۱ ویکی پدیا، دانش نامه آزاد.

بسیاری دارند. شادکامی می‌تواند انسان را برای ادامه‌ی زندگی به راه‌های بهتر راهنمایی کند؛ زیرا هیجان مثبت ناشی از شادکامی به مسئله‌گشایشی موفق و درنگ بیشتر در زندگی منجر می‌شود؛ همچنین شادکامی اثرهای مثبتی بر ادراک، شناخت و تعامل اجتماعی دارد و در افزایش خلاقیت و عمر طولانی نیز مؤثر است.^۱ در مقابل، سطح پایین رضایت از زندگی و احساس خوشبختی، بر گرایش‌های منفی به کل جامعه می‌انجامد و دوره‌های طولانی برآورده نشدن آرزوها و انتظارات، موجب ظهور نگرش‌های بدبینانه‌ای می‌شود که این بدبینی از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود. با این وصف، شادابی و سرزندگی، گم‌شده‌ی زندگی شهری است. از دلایل آن می‌توان به وضعیت سخت زندگی در شهرهای بزرگ اشاره کرد؛ زیرا کیفیت فضاهای شهری تفاوت در خور ملاحظه‌ای با فضاهای طبیعی دارند که انسان به آنها نیازمند است؛ تراکم، ازدحام، ترافیک شهری همراه با آلودگی‌های صوتی و زیستی متعدد، وضعیت نامناسبی را بر انسان شهرنشین ایجاد کرده‌اند. از وظایف اساسی نهادهای اجتماعی و مدیریت شهری، تلاش برای ایجاد فضایی شاد و کاهش تنش‌های روانی افراد جامعه است که راهکارها و روش‌های دستیابی به آن پرسش اصلی است.

هفتمین مورد از الگوی سوم زن و همسر گزینی و ازدواج تمایل به رشد و پیشرفت فردی و مشترک است. رشد در لغت به معنی راه‌یابی، راه یافتن به مقصد، رسیدن به واقع و از گمراهی به راه آمدن می‌باشد. همچنین ثبات و استقامت نیز از معانی رشد شمرده شده است. این کلمه در مقابل «غی»، به معنی انحراف پیدا کردن از حقیقت و دور شدن از واقع به کار می‌رود. راشد و رشید، اسم فاعل و وصف از آن است که دلالت بر استواری و پا برجا بودن، می‌کند. کلمه‌ی مرشد نیز از همین ماده گرفته شده است که به معنی راهنما و نشان دهنده راه می‌باشد.^{۲،۳،۴} در لسان العرب می‌نویسد: «رشد در مقابل ضلال و گمراهی است». دیدگاه مشهور بین فقها، رشد را به معنی اصلاح امور مالی و توان تدبیر در این زمینه می‌داند. رشید هم کسی است که دارای این صفت باشد. مرحوم محقق حلی می‌گوید: «دوّمین شرط که برای واگذاری اموال کودک به او نیاز است، رشد است که به معنی اصلاح امور مالی است». این عبارت در کلمات بسیاری از فقها دیده می‌شود. از قید اصلاح مال که در تعریف رشد آمده، چنین برمی‌آید که

^۱ ↑ کار، آلان، (۱۳۸۵)، روان‌شناسی مثبت، علم شادمانی و نیرومندی‌های انسان، حسن پاشاشریفی، جعفر نجفی زند و باقر ثنائی، تهران: انتشارات سخن، ص. ۲. ↑ عمید، حسن، فرهنگ فارسی عمید، ج ۲، ص ۱۰۴۴.۲. ↑ فیومی، احمد بن محمد، مصباح المنیر، ج ۱، ص ۲۲۷. ۴. ↑ راغب اصفهانی، حسین بن محمد، المفردات فی غریب القرآن، ص ۳۵۴.

اگر شخصی مال خود را از بین نبرد، ولی نسبت به اصلاح و بهره‌برداری عقلایی از آن، تمایل نشان ندهد، و یا اساساً توانایی آن را نداشته باشد، رشید شناخته نمی‌شود. رشد در دو معنای توانایی حفظ مال و مصرف آن در راه درست و نمو به کار رفته است. از این عنوان در باب حج و به مناسبت در باب‌هایی نظیر نکاح، وصیت و قضاء سخن گفته‌اند. بسیاری از فقها رشد به معنای نخست را به توانایی حفظ و ساماندهی مال به هزینه کردن آن در راههای درست و عقلایی، بدون اسراف و تبذیر و برخی، به ملکه نفسانی آن تعریف کرده‌اند.^{۱،۲،۳،۴،۵} «فَإِنْ أَنْتُمْ مِنْهُمْ رُشِدًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ؛ اگر یتیمان را دانا به درک مصالح زندگانی خود یافتید، اموالشان را به آن‌ها باز دهید. مرحوم شیخ طبرسی نوشته است: «اقوی این است که مقصود از این جمله (فَإِنْ أَنْتُمْ مِنْهُمْ رُشِدًا) داشتن عقل و قدرت اصلاح و تدبیر امور مالی است. این نظر از ابن عباس و امام باقر (علیه‌السلام) نقل شده است. هم‌چنین به اجماع فقها، اگر کسی دارای صفت رشد به معنایی که ذکر شد، باشد، جایز نیست از دخالت در اموال خود محجور گردد، هر چند در امور دینی فاسق باشد. بنابراین بعد از آن که کودک به حد بلوغ و رشد رسید، باید اموال وی در اختیارش قرار گیرد. برخی دیگر از مفسرین نیز این جمله را به گونه‌ای که ذکر شده، معنی نموده‌اند. «وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّى يَبْلُغَ أَشُدَّهُ؛ هرگز به مال یتیم نزدیک نشوید، تا آن که به حد کمال و رشد برسد». نهی از نزدیک شدن به مال یتیم، کنایه از آن است که نباید هیچ‌گونه تصرفی در آن صورت پذیرد، مگر به گونه‌ای که در نزد عقلا نیکوتر باشد. مانند این که، حفظ گردد و از تخریب آن جلوگیری به عمل آید. به‌طور کلی، منظور از آن تصرفاتی است که عقل سلیم آن را نیک می‌شمرد و بهتر از انجام ندادن آن است. «حَتَّى يَبْلُغَ أَشُدَّهُ»، یعنی تا این که بالغ و رشید گردد. بنابراین تمایل به رشد و پیشرفت فردی و مشترک هفتمین مورد از الگوی سوم زن و همسر گزینی و ازدواج است.

هشتمین مورد از الگوی سوم زن و همسر گزینی و ازدواج تعهد و وفاداری است مسئولیت به معنای متعهد و موظف بودن در برابر کسی یا چیزی آمده است^۶ و به عهده‌دار شدن کاری و

۱. ↑ محقق حلی، جعفر بن حسن، شرائع الاسلام، ج ۲، ص ۸۵. ۲. ↑ علامه حلی، حسن بن یوسف، تحریر الاحکام الشرعیة، ج ۲، ص ۵۳۵. ۳. ↑ مقدس اردبیلی، احمد بن محمد، مجمع الفائدة والبرهان، ج ۹، ص ۱۹۴. ۴. ↑ فاضل مقداد، مقداد بن عبدالله، التنقیح الرائع، ج ۲، ص ۱۸۱. ۵. ↑ نجفی، محمدحسن، جواهر الکلام، ج ۲۶، ص ۴۸۶. ۶. ↑ دهخدا، فرهنگ لغت دهخدا، ۱۲/۱۸۴۶۵. ۷. ↑ انوری، فرهنگ بزرگ سخن، ۷/۱۴-۷۰۱۵-۷. ۸. ↑ دهخدا، فرهنگ لغت دهخدا، ۴/۶۰۵۶؛ مطهری، مجموعه آثار، ۲/۲۹۳.

پذیرش پیامدهای آن گفته می‌شود.^۷ واژه تکلیف به معنای درخواست چیزی از کسی است که در آن رنج است یا ارتکاب کاری است که فوق طاقت است،^۸ و ارتباط نزدیکی با مفهوم مسئولیت دارد. این دو، در اصل لزوم و وجوب اجرای یک دستور شرعی یا عرفی مشترک‌اند. میان تکلیف، مسئولیت و حق در امور اجتماعی و روابط انسانی ارتباط و تلازم وجود دارد. هیچ حقی یک‌طرفه نیست و حق همان‌گونه که امیرالمؤمنین علی (ع) فرموده، برای هر کس سودی داشته باشد، در برابر مسئولیت و تکلیفی نیز با خود دارد. حق یک‌سویه و بدون مسئولیت، تنها برای خداست اما خداوند نیز با لطف خود آن را دوسویه قرار داده‌است؛^۱ البته از آنجایی که تکلیف‌ها و مسئولیت‌های دینی انسان، برای تأمین منافع و مصالح دنیوی و اخروی او قرار داده شده، همه تکلیف‌ها در واقع به حقوق انسان بازمی‌گردن.^۲ انسان به اعتبار شایستگی و صلاحیت فطری^۳ و برخورداری از نیروی اختیار، اراده، عقل و آزادی^۴ مسئول است. این مسئولیت در مرحله نخست، تنها در برابر خداوند است که مالک همه چیز است و همه هستی به قدرت او سرپاست و اگر خداوند برای بعضی از افراد یا اشیا، حقوقی و مالکیتی قرار داده باشد مانند اولیای الهی، والدین، جامعه و طبیعت، انسان در برابر آنان نیز مسئول خواهد بود و این مسئولیت در راستا و شعاع مسئولیت انسان در برابر خداوند و از شاخه‌ها و شئون آن به‌شمار می‌آید و در عرض آن نیست.

انسان متعهد و مسئول است قرآن کریم، انسان را موجودی مختار، آگاه، متعهد و مسئول معرفی می‌کند که خداوند، جهان را برای او و در خدمت او «خلق لکم»، «سخر لکم» و او را برای هدفی والا آفریده است (و ما خلقت الجن و الانس الا ليعبدون). او برای رسیدن به این قله، باید راهی دشوار را طی کند (یا ایها الانسان انک کادخ الی ربک کدحا فملاقیه) و از آنجا که این حرکت با اختیار و آگاهانه است، باید مسئولیت این کار بزرگ را بپذیرد. قرآن می‌فرماید: این خیالی که کسی فکر کند رها و بی‌هدف است و مسئولیتی ندارد، باطل است. (أحسب الناس ان یترکوا ان یقولوا آمنا و هم لا یفتنون) همه باید پاسخ‌گوی عملکرد خود باشند؛ (فلنستلن الذین أرسل الیهم و لنستلن المرسلین). شک نکنید که مسئولیتی بر دوش همه شماست و باید پاسخ‌گو باشید؛ (فو ربک لنستلنهم اجمعین) و یکی از حکمت‌های برپایی قیامت همین پاسخ‌گویی شما

^۱ ↑ نهج البلاغه، خ ۲۰۷، ۳۰۸. ↑ ۲ جواد آملی، حق و تکلیف در اسلام، ۴۱-۴۲. ۳. ↑ مطهری، مجموعه آثار، ۱۳۲/۲۲. ۴. ↑ امینی، مهار قدرت در مردم‌سالاری دینی، ۱۱۱.

در برابر مسئولیت‌هاست (وقفوهم انهم مسئولون) مسئول هستید در برابر خدا، در برابر پیامبر، در برابر خود، در برابر مردم، در برابر خانواده و در برابر محیط زیست و باید در برابر افکار، احساسات، شنیده‌ها و دیده‌ها (ان السمع و البصر و الفؤاد کل اولئک کان عنه مسؤولاً)، در برابر رفتارها (و لتسئلن عما کنتم تعملون) در برابر عهدها (و اوفوا بالعهد ان العهد کان مسؤولاً) و در برابر گفته‌ها و اظهارنظرها پاسخ‌گو باشیم. از راستگویان دربارهٔ صداقتشان می‌پرسند؛ (لیسئل الصادقین عن صدقهم نعمت‌ها و الطاف الہی مسئولیت‌آورند. به کار بردن درست نعمت در راه خدا و اجتناب از ناسپاسی و کفر مسئولیت بزرگ ماست. بنابراین تعهد و وفاداری هشتمین مورد از الگوی سوم زن و همسر گزینی و ازدواج است.

نتیجه

ازدواج که پیوند زناشویی نیز نامیده می‌شود، یک پیوند فرهنگی و اغلب قانونی/حقوقی به رسمیت شناخته شده بین افرادی به نام همسر یا شوهر است. این پیوند حقوقی تعهداتی را بین افراد پیوند داده شده و نیز بین آنها و فرزندان‌شان و بین آنها و خویشان‌شان سببی‌شان برقرار می‌کند. ازدواج تقریباً یک پدیده جهان فرهنگی است. اما تعریف ازدواج بین فرهنگ‌ها و مذاهب و در طول زمان متفاوت است. به‌طور معمول، ازدواج نهاد اجتماعی است که در آن روابط بین فردی، معمولاً جنسی، تأیید یا نفی می‌شوند. در برخی فرهنگ‌ها، ازدواج قبل از انجام هر گونه فعالیت جنسی اجباری است یا به آن توصیه می‌شود. پژوهش حاضر الگوی سوم زن و همسر گزینی و ازدواج را بررسی کرده و دریایان به این نتیجه رسیده است ارزش‌ها و اعتقادات مشترک، بلوغ فکری و عاطفی، صداقت و اعتماد، مهارت‌های ارتباطی موثر، استقلال و مسئولیت‌پذیری، حس شوخ‌طبعی و روحیه‌ی شاد، تمایل به رشد و پیشرفت فردی و مشترک، تعهد و وفاداری

منابع

۱. قرآن کریم
۲. اسدی سیدمصطفی، *ازدواج*، نشریه دائرة المعارف قرآن، شماره نشریه جلد ۲، تاریخ انتشار ۳۰/۰۱/۱۳۸۸
۳. خانی، مهتاب، حفیظه مهدیان، *بازنمایی مولفه‌های الگوی سوم زن مسلمان در رسانه‌ها*، دوره ۸ شماره ۴ صفحات ۵۴ - ۶۷، نخبگان علوم و مهندسی، سال: ۱۴۰۲ ه. ش.

۴. حسینی بهارنچی، سید محمد، *آیین همسرداری و آداب زندگی در اسلام*، صص ۱۷، قم: عطر عترة، ۱۳۸۵ هـ ش
۵. کریمی، مرزبان، *بهداشت روانی در نگاه اسلام*، ص ۱۱۳، تهران: سازمان اوقاف و امور خیریه، انتشارات اسوه، ۱۴۰۰ هـ ش.
۶. سایت خبرگزاری بسیج، طنین یاس - زهرا باقری، کد خبر: ۹۲۶۹۹۳۷، تاریخ: ۰۵ شهریور ۱۳۹۹ - ۱۲:۱۷
۷. *فرهنگ فارسی عمید*، صفحه ۴۲۰، چاپ ۵، انتشارات امیرکبیر، ۱۳۸۷ هـ ش .
۸. محمدی اشتهاودی، محمد، نگاهی بر زندگی حضرت فاطمه(س) ص ۶۴.
۹. معین محمد، *فرهنگ فارسی معین*، تهران: انتشارات امیرکبیر، ص ۱۷۶، ۱۳۷۵ هـ ش.
۱۰. سایت پکیهان، کد خبر: ۱۸۱۱۸۷، تاریخ انتشار: ۱۲ بهمن ۱۳۹۸ - ۱۹:۳۴، تاریخ دریافت: ۲۲ مهر ۱۴۰۳ هـ ش.
۱۱. ویکی پدیا، دانش نامه آزاد.